

VšĮ Marijampolės turizmo ir verslo informacinis centras „SMART Marijampolė“

Viešoji įstaiga, J. Basanavičiaus a. 1, LT-68308, Marijampolė, tel. +370 642 23003, el.p. marijampoletic@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305457924

Marijampolės savivaldybės tarybai

2024- Nr. (1.3 E)
I Nr.

VŠĮ MARIJAMPOLĖS TURIZMO IR VERSLO INFORMACINIO CENTRO „SMART MARIJAMPOLĖ“ 2023 M. VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS VADOVO ŽODIS

VšĮ Marijampolės turizmo ir verslo informacinis centras „SMART Marijampolė“ (toliau – Įstaiga) įsteigta 2020 m. vasario 7 d., įmonės kodas 305457924. Įstaiga yra pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo. Savo veikloje Įstaiga vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu, kitais įstatymais, teisės aktais ir savo įstatais.

Siekdama tenkinti viešuosius interesus, efektyviai teikti informaciją apie turizmą ir verslo aplinką, skatinti šių dviejų sričių plėtrą Marijampolės savivaldybėje, savo veiklos tikslų Įstaiga siekia dviem kryptimis – turizmo ir verslo.

Įstaigos veiklos tikslai:

- tenkinti viešuosius interesus;
- rinkti, kaupti ir turistams bei Marijampolės savivaldybės svečiams nemokamai teikti informaciją apie turizmo paslaugas, lankytinas Marijampolės savivaldybės vietas ir objektus;
- skleisti informaciją apie Marijampolės savivaldybę;
- rengti, leisti ir platinti informacinius bei kartografinius leidinius apie turizmo paslaugas, objektus ir vietas;
- teikti informacijos, konsultacijų ir mokymo paslaugas bei praktinę pagalbą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams ir pradedantiems verslo subjektams, kurių buveinė Marijampolės savivaldybėje;
- naujai įsteigtiems verslo subjektams padėti įsikurti, plėtoti veiklą ir prisitaikyti prie kintančių rinkos sąlygų, didinti konkurencingumą ir veiklos efektyvumą;
- padėti Marijampolės savivaldybės verslo subjektams užmegzti tarptautinius bendradarbiavimo kontaktus su kitų šalių verslininkais.

Įstaigos veiklos rūšys:

- 63.99 - Kita, niekur kitur nepriskirta, informacinių paslaugų veikla
- 82.3 - Posėdžių ir verslo renginių organizavimas
- 82.99 - Kita, niekur kitur nepriskirta, verslui būdingų paslaugų veikla

- 85.6 - Švietimui būdingų paslaugų veikla
- 91.03 - Istorinių vietų ir pastatų bei panašių turistų lankomų vietų eksploatavimas
- 93.29 - Kita pramogų ir poilsio organizavimo veikla

2023 m. Įstaigai buvo ketvirti veiklos metai, per kuriuos buvo įgyvendinta Įstaigos 2023 m. veiklos programa, įgyvendinti papildomi projektai, susiję su turizmo skatinimu, teikiamos konsultacijos besikuriančiam verslui, baigti įgyvendinti verslumo skatinimo projektai. 2023 m. turizmo sektoriaus augimas vis dar jaučiamas, daugiau gyventojų įsilieja į veiklas, renkasi gido profesiją ar domisi paslaugų teikimu turistams. Įstaiga aktyviai išnaudojo galimybes pratęsti turistinį sezoną, vykdė rinkodaros veiklas, skatino bendradarbiavimą vietos turizmo bendruomenėje, skatino ir palaikė verslų bendruomenės būrimąsi, bendradarbiavo su kitomis kultūros ir verslo skatinimo organizacijomis.

Turizmo ir verslo informacijos centro komanda 2023 m. tęsė visas veiklas, kūrė ir pristatė naujus maršrutus, aktyviai palaikė Facebook ir Instagram paskyras, atnaujino informaciją interneto svetainėje apie paslaugų teikėjus, kultūros įstaigas, maršrutus informacija tinklalapyje, teikė informaciją VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ leidiniams ir viešinimo kampanijoms, teikė turizmo informaciją telefonu, elektroniniu paštu ir gyvai. Informacija teikiama lietuvių, anglų, rusų ir lenkų kalbomis. Lankytojai nemokamai gali gauti savivaldybės turistinių žemėlapių, informacinių leidinių. Apie kiekvieną objektą suteikiama informacija, nukreipiama, kaip rasti vieną ar kitą objektą, vietą, teikiama informacija apie gidų paslaugas, muziejų, agentūrų organizuojamas ekskursijas ir edukacijas. Besikreipiantiems padedama suorganizuoti ekskursijas, susisiekti su gidais, teikiama informacija apie lankytinus objektus, degustacijas, maitinimo ir apgyvendinimo įstaigas, nurodomi kontaktiniai telefonai susisiekimui su asmenimis, atsakingais už lankytinus objektus ar paslaugas, padedama susidaryti miesto lankymo planą. Verslas gali kreiptis konsultacijų dėl steigimosi, paramos prieinamos smulkiam ir vidutiniam verslui. Įstaiga bendradarbiauja su VŠĮ Inovacijų agentūros padaliniais ir Marijampolės Spiečiumi, besikreipiantys nukreipiami į atitinkamų paslaugų teikėjus ar agentūras, suteikiamos konsultacijos pagrindinėmis temomis ir informacija apie galimybes konsultuotis specifinių sričių temomis.

II SKYRIUS VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendindama įstatuose iškeltus tikslus, Įstaiga veikia turizmo ir verslo skatinimo srityse:

- reprezentuoja Marijampolės savivaldybę, reklamuoja lankomas jos vietas Lietuvoje ir užsienyje;
 - dalyvauja formuojant turizmo ir verslo informacines sistemas;
 - bendradarbiauja su kitomis paslaugų verslui tinklo įstaigomis, paramą verslui teikiančiomis institucijomis bei turizmo informaciniais centrais Lietuvoje ir užsienyje;
 - analizuoja turizmo rinką, planuoja priemones turizmo skatinimui;
 - rengia turizmo maršrutus ir projektus;
 - siekia, kad kuo daugiau ūkio subjektų susistiprėtų pirmaisiais veiklos metais, įgytų pakankamai išteklių ir patirties verslui plėtoti;
 - skatina diegti naujas technologijas ir mokslo naujoves versle;
 - tarpininkauja pritraukiant Lietuvos ir tarptautinių organizacijų, įmonių, fizinių asmenų, fondų ir programų lėšas bei techninę pagalbą Įstaigos veiklai;
 - propaguoja pažangias ekonomines idėjas visuomenėje;
 - padeda užmegzti kontaktus tarp potencialių verslo partnerių, konsultuoja ir rengia verslo plėtros ir investicinius projektus.

Įstaigos veiklos organizavimas ir administravimas

2023 m. gruodžio 31 d. įstaigoje dirbo 3 darbuotojai – direktorius, turizmo informacijos vadybininkas ir verslo informacijos vadybininkas.

Visi darbuotojai dirba pilną darbo dieną, 5 dienas per savaitę. Turizmo sezono metu, Įstaigos darbo laikas keičiamas, kad klientai būtų aptarnaujami ir savaitgaliais, todėl visi darbuotojai dirba slenkančiu grafiku.

Finansines paslaugas teikia išorinis paslaugų teikėjas – UAB „Apskaitida“.

Vadovaujantis turizmo informacijos centro ženklo naudojimo tvarkos aprašu, darbuotojams keliami reikalavimai mokėti lietuvių kalbą ir 2 užsienio kalbas, turėti aukštąjį išsilavinimą. Įstaigos darbuotojai geba susikalbėti lietuvių, anglų, rusų, lenkų, italų kalbomis (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Pareigybių užpildymas 2023 m. pabaigoje

Pareigos	Išsilavinimas	Specialybė	Užsienio kalbų mokėjimas	Vadybinio darbo patirtis
Direktorius	Aukštasis (magistro)	Viešasis administravimas	Anglų k., rusų k., lenkų k.	19 metų
Turizmo informacijos vadybininkas	Aukštasis (magistro)	Marketingas ir prekybos vadyba	Anglų k., rusų k.	6 metai
Verslo informacijos vadybininkas	Aukštasis (bakalauro)	Turizmo ir sporto vadyba	Anglų k., rusų k., italų k.	8 metai

2023 m. Įstaiga dalyvavo Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamame projekto Nr. 09.4.1-ESFA-V-735-02-0001 „Kokybiškų karjeros paslaugų teikimas realioje ir virtualioje aplinkoje“ veikloje „Jaunimo „profesijos pasimatavimas“ realioje darbo vietoje vasaros atostogų metu“. Dalyvavimas projekte leido įdarbinti jaunos asmenis ne ilgesniam nei dviejų mėnesių laikotarpiui, pilnai kompensuojant išlaidas jų darbo apmokėjimui. Įstaigoje vasaros laikotarpiu asistentėmis dirbo 2 gimnazistės, kurios aptarnavo turistus, padėjo rengti ir dalinti leidinius, rinko ir sistemino informaciją rinkodarai. Tai pat Įstaigoje 2 mėnesių trukmės profesinę praktiką atliko turizmo paslaugų profesijos studentas iš Prancūzijos.

Įstaigos darbuotojai privalo kelti kvalifikaciją, todėl kasmet dalyvauja įvairiuose mokymuose, kursuose ir konferencijose. 2023 m. sudalyvauta tiek nuotoliniuose, tiek gyvuose mokymuose ir kvalifikacijos kėlimo kursuose (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Dalyvauti mokymai, konferencijos

Sritis	Temos, trukmė
Seminarai, mokymai, kursai	
Skaitmeniniai verslo ir turizmo įrankiai	Nuvertintos ir pervertintos SEO taktikos pritraukiant pirkėjų į e. parduotuvę, 2 val.
	eBay: gidas sėkmingos prekybos pradžiai, 2 val.
	Saugus verslas internete: sužinok ir pritaikyk, 2 val.
	Elektroninės parduotuvės įrankiai, kurie padės jums uždirbti daugiau, 2 val.
	Kaip parduoti ir augti „ETSY“ platformoje? 2 val.
	ArcGIS Online pradedantiesiems, 8 val.
	ChatGPT: atrask verslo galimybes dirbtinio intelekto pagalba, 1 val.
	ChatGPT užklauso: kaip gauti 10x geresnius rezultatus iš AI, 4 val.
	Portalas epaveldas.lt: pažink, naudok, kurk, 4 val.

	Pokalbis su ateitimi: kaip dirbtinio intelekto (DI) priemonės mums padeda dirbti kūrybiškiau, 1,30 val.
Turizmo aktualijos	Turizmo prieinamumas žmonėms su negalia Lietuvoje, 4 val.
	Internetinės svetainės pritaikymas klausos negalią turintiems žmonėms 2 val.
	Nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimo pristatymas, 4 val.
	Kultūros paveldo išsaugojimas ir naudojimas bendruomenės poreikiams, 4 val.
	Kultūros paveldo išsaugojimas ir naudojimas bendruomenės poreikiams (Žydu paveldas: istorija, papročiai ir sinagogų pritaikymas kultūros bei švietimo poreikiams), 4 val.
	"Travel tech: ateities įgūdžiai turizmo sektoriui", 8 val.
Rinkodara, reklama, pardavimai	Kaip patraukliai supakuoti e. parduotuvę?, 2 val.
	Kaip pasiekti klientus be reklamos? 5 patarimai iš verslo, kuriam reklama uždrausta, 2 val.
	Klientų problemų sprendimas, kuriant jūsų unikalią vertę pasiūlymą, kuris išskirtų jus iš konkurentų, 1 val.
	Kliento persona ir komunikacijos kanalai, 1 val.
	7 pagrindiniai psichologiniai įtakos instrumentai ir jų pritaikymas pardavimuose, 2 val.
	Kuriu socialinį verslą: tikslinės auditorijos identifikavimas, 2 val.
	Tarpinstitucinio bendradarbiavimo mokymai, 4 val.
	Turistinio produkto kūrimas pristatant regioną: kaip sukurti kelionę, kurią pirkčių vartotojas, 5 val.
	Kūrybinis rašymas. Kas yra gera istorija? Kaip rasti idėjų? Kaip rašyti, kad būtų gera ir įdomu skaityti?, 6 val.
Verslumo ugdymas, įmonių valdymas	Darbo kodekso pakeitimai 2022-2023 m., 2 val.
	Individuali veikla pradedantiesiems, 2 val.
	Ar socialiai atsakingas verslas = socialinis verslas? 2 val.
	Tvarumas gastronomijos versle, 2 val.
	Organizacijos tvarumo rengimo etapai, principai ir iššūkiai, 2 val.
	Kuriu socialinį verslą: socialinės problemos identifikavimas ir analizė, 2 val.
	Nuo tradicinio iki inovatyvaus verslo - vienas žingsnis, 1 val.
	Sutartys – esminių rizikų valdymas. Draudžiami susitarimai, 2 val.
	Kodėl verslui svarbi intelektinė nuosavybė? 1 val.
	Standartizacija: kuo tai naudinga verslui? 1 val.
	Imposterio sindromas: kaip nebijoti savo sėkmės? 2 val.
	Grižtu į Lietuvą: kaip sėkmingai pradėti verslą? 1 val.
	Darbuotojų dalyvavimas įmonių valdyme, 2 val.
	Kuriu socialinį verslą: kaip pamatuoti kuriamą poveikį? 2 val.
	Mokesčių naujienos. Pelno mokesčio, GPM ir kitų mokesčių pokyčiai, 4 val.
	Finansinio intelekto svarba vystant verslą: įmonės pinigų srautų valdymas, 1 val.
	Finansinio intelekto svarba vystant verslą: svarbiausi finansiniai rodikliai, 1 val.
	Finansinio intelekto svarba vystant verslą: verslo plėtra ir skolinimasis, 1 val.
	Ką turi žinoti individualią veiklą pradėję gyventojai (nauji mokesčių mokėtojai)? 1 val.
	Socialinių tinklų ir marketingo elementų panaudojimo galimybės versle, 2 val.
Smurto ir priekabiavimo darbe prevencijos mokymai, 2 val.	
Finansų paieška,	Valstybės ir ES struktūrinių fondų verslo finansavimo galimybės, 2 val.
	ES finansavimo galimybės verslui ir nevyriausybinėms organizacijoms, 1 val.
	Finansavimo priemonės, prieinamos kiekvienam verslui, 2 val.

investicijų pritraukimas	Verslo ir inovacijų finansavimo galimybės, priemonės ir mechanizmai. Ko tikėtis iš 2021-2027 m. ES finansavimo periodo? 1 val.
	ES finansavimas: investuok į verslo augimą Marijampolėje, 2 val.
	Energijos tausojimas. Finansinė parama ir kompensacijos juridiniams asmenims, 3 val.
	Mokymai kvietimo „Expo klasteris“ pareiškėjams, 2 val.
	ES finansavimas: investuok į verslo augimą Marijampolės apskrityje, 2 val.
	p‘Raktiniai patarimai: aktualūs galiojantys ES paramos kvietimai verslui, 1 val.
	1 kvietimo teikti paraiškas nuolatiniam projektams Interreg VI-A Lietuva-Lenkija 2021-2027 m. programos mokymai potencialiems pareiškėjams, 8 val.
	Funkcinių zonų ir tvarios miestų plėtros strategijų rengimas ir įgyvendinimas, 4 val.
Konferencijos, forumai	
Forumai	Vilkaviškio verslo forumas „Vilkaviškis - 2023“
	Sūduva 2023: geopolitinių lūžių įtaka regionų ekonomikai
	Šiaulių turizmo forumas „Miestų turizmas“ (online)
Konferencijos	LOGIN 2023 (online)
	Finansinio raštingumo ir karjeros planavimo konferencija „O kas po 12?“
	9-asis Lietuvos turizmo forumas-kūrybinės dirbtuvės „Turizmo kelrodis: kur link einame?“ (EIMIN)
	Sūduva 2023 (Šakiai)

Įstaigos vadovas atstovauja įstaigą kituose juridiniuose vienetuose, komisijose, darbo grupėse:

- Marijampolės savivaldybės Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo komisijoje;
- Marijampolės verslo taryboje‘
- Lietuvos informacijos centrų asociacijoje (asociacijos tarybos narys);
- Marijampolės savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 m. plano parengimo darbo grupėje;
- Marijampolės regiono plėtros plano rengimo darbo grupėje, Funkcinės zonos (turizmo)

rengimo darbo grupėje;

- Turizmo pažangos priemonės „Spartinti turizmo sektoriaus transformaciją“ darbo grupė (Ekonomikos ir inovacijų ministerija);
- Tourism TECH (EIMIN) priemonių darbo grupė (Ekonomikos ir inovacijų ministerija).

Dalyvavimas Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos (toliau – LTICA) veikloje duoda pridėtinės vertės dalyvaujant susitikimuose su ministerijomis, agentūromis, kitomis asociacijomis (Savivaldybių asociacija, Turizmo rūmai, NTVA ir kt.) sprendžiant tokius klausimus kaip turizmui aktualių teisės aktų ir poįstatyminių aktų rengimas, keitimas (2023 m. dalyvauta pasitarimuose dėl turizmo parodų organizavimo Lietuvoje, Turizmo strateginių dokumentų rengimo, Viešųjų paslaugų priskyrimo ir pan.), nacionalinio ir ES finansavimo kryptys, VšĮ Keliauk Lietuvoje (nacionalinė turizmo rinkodaros agentūra) veikla, bendradarbiavimas su LR Kultūros, Susisiekiimo ministerijomis, kultūros keliai ir pan. Kartu su LTICA Tarybos nariais organizuoti turizmo informacinių centrų darbuotojų mokymai Telšiuose ir Tauragėje, bendras dalyvavimas jungtiniame Lietuvos turizmo informacinių centrų stende Knygų mugėje Vilniuje.

Įstaigos vadovas ir darbuotojai viešuosius pirkimus vykdo bendradarbiaujant su „Mano konkursas“ platforma, todėl dalyvauja kiekvieną mėnesį vykdomuose šios platformos organizuojamuose mokymuose.

Įstaigos veiklos finansavimas ir lėšų panaudojimas

2023 m. Įstaiga gavo finansavimą iš Marijampolės savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto (Lietuvos kultūros taryba), ES fondų (partnerio teisėmis dalyvaujant projektuose) ir turėjo pardavimų pajamų (žr. 3, 4 lentelę).

3 lentelė. Įstaigos finansavimas pagal šaltinius 2022-2023 m.

Eil. Nr.	Lėšų šaltiniai	Suma, Eur 2022 m.	Suma, Eur 2023 m.
1.	Marijampolės savivaldybės biudžeto lėšos, iš jų:	64500,00	72200,00
1.1.	Marijampolės turizmo ir verslo informacijos centro finansavimas	60000,00	70000,00
1.2.	Marijampolės savivaldybės biudžetinių kultūros įstaigų, kultūros projektai	4500,00	2200,00
2.	Kiti šaltiniai, iš jų:	50743,76	34049,87
2.1.	Už suteiktas paslaugas iš pirkėjų	23777,43	21233,24
2.2.	Projekto partnerių pervedimai	20966,33	6309,98
2.3.	Lietuvos kultūros taryba	6000,00	5000,00
2.4.	Jaunimo reikalų agentūra	-	1506,65
	Iš viso:	115243,76	106249,87

4 lentelė. 2022-2023 m. panaudotas finansavimas pagal šaltinius ir paskirtį (preliminariais duomenimis)

Eil. Nr.	Lėšų šaltiniai	Lėšų paskirtis ir panaudojimas	Suma, Eur 2022 m.	Suma, Eur 2023 m.
1.	Marijampolės savivaldybės biudžeto lėšos, iš jų:		64500,00	72200,00
1.1.	Marijampolės turizmo ir verslo informacijos centro finansavimas	Darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos	45270,97	61961,50
		Turizmo ir verslo informavimo veiklų organizavimo išlaidos	14729,03	8038,50
1.2.	Marijampolės savivaldybės biudžetinių kultūros įstaigų, kultūros projektai	Skaitmeninio maršruto sukūrimas, pristatomojo žygio organizavimas, tinklalaidžių kūrimas, 3D video kūrimas	4500,00	2200,00
2.	Kiti šaltiniai, iš jų:		43037,67	21064,45
2.1.	Už suteiktas paslaugas (pirkėjai ir projektai)	Paslaugų suteikimo sąnaudos	33110,68	14557,80
2.2.	Projekto partnerių pervedimai	Darbo užmokestis projekte	3926,99	0,00
2.3.	Lietuvos kultūros taryba	Skaitmeninio maršruto sukūrimas, pristatomojo žygio organizavimas, tinklalaidžių kūrimas	6000,00	5000,00
2.4.	Jaunimo reikalų agentūra	Jaunų darbuotojų darbo užmokestis	-	1506,65
	Iš viso		107537,67	93264,45

2023 m. Įstaiga gavo pajamų iš suteiktų paslaugų – organizavo ekskursijas, verslo renginius, mokymus, konsultacijas, konferencijas, bendrus dalyvavimus parodose ir miestų šventėse. Įstaiga partnerio teisėmis dalyvavo projektuose Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0488 „Visuomenės verslumo ugdymas ir pagalba verslo pradžiai“ ir Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0540 „Marijampolės ID: SMART“, kurių apimtyje iki 2022 m. pabaigos organizavo mokymus ir konsultacijas projektų dalyviams, todėl 2023 m. gavo paskutinius pervedimus iš projekto vykdytojo suteiktoms paslaugoms finansuoti. Visos gautos pajamos naudojamos veikloms turizmo ar verslo skatinimo veikloms finansuoti – dalyvavimui parodose, papildomų rinkodaros priemonių finansavimui.

2023 m. vidutinis Įstaigos darbuotojų darbo užmokestis – 1721,15 Eur per mėn. (priskaityta), neįskaičiuojant laikinų vasaros darbuotojų atlyginimų.

Įstaigos direktoriui 2023 m. pabaigoje nustatyta:

1. pareiginės algos pastovios dalies koeficientas – 10,5 pareiginės algos bazinio dydžio (1 900,5 Eur);
2. pareiginės algos kintama dalis – nenustatyta, tačiau mokamas priedas 10 proc. mėnesio atlyginimo dydžio.

Įstaigos veiklos turizmo srityje apžvalga

Turizmo srityje 2023 m. Įstaigoje buvo įgyvendinamos šios veiklos:

1. Informacijos apie turizmo paslaugas ir produktus bei lankytinas vietas rinkimas, sisteminimas, nuolatinis atnaujinimas ir kaupimas įstaigos duomenų bazėje.
2. Internetinė rinkodara, informacijos sklaida socialiniuose tinkluose, „gyvas“ klientų aptarnavimas.
3. Naujų maršrutų kūrimas ir pateikimas, apjungiant įvairias temas, skirtingas lankytinas vietas, pasitelkiant gidus ir kultūros įstaigas.
4. Informacinių leidinių, žemėlapių kūrimas ir leidyba.
5. Marijampolės savivaldybės reprezentavimas ir lankomų objektų reklamavimas Lietuvos miestų šventėse, kitų savivaldybių ir įstaigų renginiuose, infoturuose, teminiuose pristatymuose.
6. Įsitraukimas į įvairių internetinių turizmo platformų kūrimą, informacijos talpinimas skirtingo turinio svetainėse, kataloguose.
7. Reprezentacinių suvenyrų, atributikos, logotipų kūrimas, reklaminių kampanijų kūrimas ir platinimas.
8. Turizmo rinkos analizė, turistų srautų segmentavimas, statistikos rinkimas, planavimas.
9. Turizmo projektų rengimas, siekiant priraukti papildomą finansavimą (ES fondai, nacionaliniai fondai, savivaldybės programos), alternatyvių finansavimo šaltinių paieška.
10. Renginių, parodų, mokymų organizavimas turizmo sektoriaus įstaigoms ir darbuotojams, siekiant auginti kompetencijas ir kokybę.
11. Bendrų produktų kūrimas su kitomis savivaldybės ar Lietuvos įstaigomis, bendradarbiavimas skleidžiant informaciją.
12. Dalyvavimas turizmo srities asociacijų veikloje, aktyvus įsitraukimas į nacionalinių dokumentų, teisės aktų aptarimą ir rengimą.

Įstaiga nuolat kaupia informaciją apie turizmo paslaugas ir produktus bei lankytinas vietas. Tokia informacija įkeliama, atnaujinama, sisteminama temomis ir potėmėmis bei verčiama į užsienio kalbas Marijampolės turizmo informacijai skirtoje svetainėje www.marijampoletic.lt. 2023 metais įstaiga susidūrė su kibernetine ataka prieš svetainę www.marijampoletic.lt, dėl kurių svetainės veikla buvo pristabdyta. Po 4 savaičių, atstačius kibernetinės atakos metu prarastus failus, svetainė buvo paleista iš naujo. Nors dėl šios atakos buvo prarasta dalis statistinių svetainės analizės duomenų, visą skelbtą lankytinų vietų informaciją pavyko išsaugoti. Nepaisant nesklaidumo, 2023 m. svetainėje buvo atnaujinta informacija:

- dalis apgyvendinimo bei maitinimo įstaigų keitė kontaktinę bei pristatomąją informaciją;

- patalpinti nauji lankytini objektai, pvz. nauji gatvės meno piešiniai;
- papildytos muziejų bei edukacijų ir degustacijų skiltys;
- atsirado naujas interaktyvus maršrutas „Neatrastos Marijampolės spalvos“.

2023 m. buvo bendradarbiaujama su paslaugos teikėjais, kuriančiais interaktyvų informacinį stendą – terminalą Poezijos parke. Šiam stendui buvo atrenkama ir pilnai ruošiamą informacija, tuo pačiu atidžiai peržiūrint visą informaciją, talpinamą svetainės www.marijampoletic.lt platformoje: apgyvendinimas, maitinimas, lankytinos vietos, pramogos ir laisvalaikis, transportas, atitinkamai prireikus informacija atnaujinta.

Įstaigos darbuotojas, atsakingas už turizmo informaciją, nuolat seka pokyčius savivaldybės turizmo paslaugų srityje, periodiškai apklausia organizacijas apie pasikeitimus, atnaujina skelbimus apie renginius ar parodas. Jaučiant poreikį 2023 m. nuspręsta naujienu skiltyje sisteminti ir viešinti savaitgaliais bei šventinėmis dienomis Marijampolės savivaldybės teritorijoje vykstančius renginius. 2023 m. Įstaigos svetainėje buvo įkelta 140 naujienos, vidutiniškai per mėnesį svetainėje apsilanko 2096 lankytojai, per metus iš viso šis skaičius siekia 25157 lankytojus. Internetinėje erdvėje www.marijampoletic.lt svetainė vidutiniškai per mėnesį parodoma 83400 kartų. Pastebima, kad svetainės lankytojai dažniausiai ieško informacijos apie lankytinas vietas Marijampolėje, domisi pažintiniais takais, Marijampolėje vykstančiais renginiais, apgyvendinimo galimybėmis, muziejais, laisvalaikio pramogomis, edukacijomis, degustacijomis bei gatvės menu. Didžiausią svetainės lankytojų dalį sudaro lietuviai, toliau Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Airijos, Lenkijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Latvijos, Estijos, Suomijos, Norvegijos, Ispanijos, Švedijos, Italijos, Danijos, Japonijos, Australijos, Kanados gyventojai. Vidutinis vartotojų prisijungimo laikas svetainėje – iki 2 min. Daugiausiai prisijungiama naudojantis mobiliaisiais telefonais bei kompiuteriais, kiek mažiau – planšetiniais kompiuteriais.

Darbuotojas taip pat administruoja ir Įstaigos puslapį Facebook socialiniame tinkle <https://www.facebook.com/MarijampoleTIC>. Šis informacijos sklaidos ir rinkodaros kanalas yra vienas iš svarbiausių, jame pasiekiamą didžiausią auditoriją, plačiausiai paskleidžiama žinia. Puslapis turi 4200 sekėjų, jame apsilanko vidutiniškai 17064 lankytojai per mėnesį. Facebook profilyje pasidalintais įrašais per 2023 metus pasiekta daugiau nei 204 tūkstančiai žmonių. Per 2023 m. į Facebook buvo įkelti 408 įrašai su turizmo naujienomis, renginiais, objektais, kita Marijampolės miesto svečiams aktualia informacija. Marijampolė, kaip patraukli turistinė vietovė, pristatoma ir Instagram socialiniame tinkle. Čia orientuojamasi į vizualinį miesto pateikimą turistams skirtingu metų laiku taip pat transliuojamos įvairios Marijampolėje vykstančios veiklos, aktuali informacija. Per 2023 m. šiame tinkle įkelta 20 vizualių įrašų ir 145 istorijos įrašai reprezentuojantys Marijampolės lankytinas vietas bei vykstančius renginius realiuoju laiku, sukurti 5 vaizdo įrašai „Reels“.

Socialinių tinklų komunikacijai Įstaiga skiria daug dėmesio. Įrašai socialiniuose tinkluose kruopščiai planuojami, kuriamas unikalus turinys, skatinamas auditorijos įsitraukimo didinimas - organizuojami konkursai, kuriamos įvairios interaktyvios užduotys. Socialiniuose tinkluose ir interneto svetainėje pateikiama informacija apie renginius, turizmo naujienas, įgyvendintus projektus, partnerių pasiekimus ir lankytinus objektus.

2023 m. turizmo ir verslo informacinį centrą aplankė 1200 lankytojai. Net 90 % turizmo ir verslo informacinio centro lankytojų sudarė lietuviai atvykę iš įvairių šalies miestų. Daugiausiai lankytojų atvyko iš didžiųjų miestų: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių. Taip pat lankėsi iš Panevėžio, Kėdainių, Birštono, Jonavos, Telšių, Molėtų, Alytaus, Mažeikių, Utenos, Kretingos, Vilkaviškio, Raseinių, Palangos, Ukmergės, Kelmės, Pasvalio, Pakruojo, Varėnos, Širvintų, Ignalinos, Kazlų Rūdos, Šakių bei vietiniai lankytojai iš Marijampolės.

Užsienio turistai sudarė 10 proc. apsilankiusiuju, jie atvyko iš Vokietijos, Lenkijos, Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Ukrainos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Peru, Islandijos, Portugalijos, Austrijos, Estijos, Latvijos. Bendras lankytojų srautas Turizmo informacijos centre 2023 metais neišaugo, tačiau keliautojai į įstaigą kreipiasi telefonu, el. paštu arba socialiniuose tinkluose, prašydami rekomendacijų dėl lankytinų vietų, konkrečios kelionės maršruto sudarymo, gidų,

edukacijų rekomendacijų ar audiogido išdavimo, taip pat daugiau turistų savarankiškai suplanuoja apsilankymą Marijampolėje pagal pateikiamą internetinėje erdvėje informaciją. Po Įstaigos rekomendacijų, savivaldybėje dirbančių gidų paslaugomis pasinaudojo dar ~5120 turistų. Telefonu konkrečios rekomendacijos buvo suteiktos 522 kartus, elektroniniais laiškais – 220 kartų, taip pat buvo gauta dar apie 79 užklauso socialiniuose tinkluose. Pastebėta tendencija keliauti 3-4 draugų kompanijomis, šeimomis su vaikais, yra ir dalis vienišų keliautojų. Iš užklauso galima spręsti, kad keliavo įvairios keliautojų grupės: darbo kolektyvai, draugų kompanijos, giminaičiai ir kt. Toliau stebimos sezoniškumo skirtumų nykimo tendencijos – nepaisant sezono rinkosi lankyti muziejus, galerijas, domėjosi įvairiomis degustacijomis ir edukacijomis. Populiariausios 2023 m. degustacijomis tapo „Arbatėlė Bulotų namuose“ ir „Degustacija Šunskų silkių kasykloje“. Taip pat keliautojai domėjosi atvirose erdvėse esančiais objektais: gatvės meno kūriniais, parkais, skulptūromis, pažintiniais takais užmiestyje bei Šunskų fazanynu. Turistai ekskursijas bei orientacinius žaidimus Marijampolėje rinkose ištikus metus, ne tik šiltuoju sezonu, skaičiuojama apie 238 grupinės ekskursijos grupėms.

2023 m. išskirtinai sulaukta dėmesio ir pageidavimų iš Marijampolės mokyklų mokytojų bei mokinių susipažinti su Įstaigos veikla. Bendrai vertinant jaučiamas didesnis Įstaigos veiklos poreikis patiems marijampoliečiams, jie domėjosi turistine informacija, siekdami nustebinti atvykstančius svečius ar ketindami iškeliauti ir pristatyti savo regioną svetur taip pat aktyviai lankėsi viešose ekskursijose, domėjosi turizmo naujienomis Marijampolėje.

Internetinė rinkodara neapsiriboja socialiniais tinklais ir Įstaigos svetaine. Turime daug partnerių, kurie skelbia Įstaigos paruoštą informaciją apie Marijampolės savivaldybės turizmo galimybes ir lankytinus objektus (Keliauk Lietuvoje, We Love Lithuania, Pamatyk Lietuvoje, Šeimos gidas ir kt.). VšĮ Keliauk Lietuvoje 2023 m. teikėme informaciją apie su elektrinėmis susijusias vietas, pramogas, metų turizmo naujienas, istorinius objektus ir kt. Kai kurie portalai informaciją apjungia su visos Lietuvos turizmo centrų informacija ir skelbia apibendrintą informaciją pagal temas, kiti skiria atskirus straipsnius ar savo puslapio dalį Marijampolės informacijai. Informacija dažniausiai ruošiamą pagal kiekvieną užklausą specialiai, atnaujinant ir papildant jau turimas žinias, pateikiant patraukliai. Informacija surenkama bendradarbiaujant su partneriais.

5 lentelė. Publikacijos apie Marijampolę partnerių interneto svetainėse

Interneto svetainė	Straipsnių skaičius	Temos
www.lithuania.travel.lt (Keliauk Lietuvoje)	4	Įelektrintas maršrutas po Lietuvą Maršrutas adrenalino mėgėjams Istorijos iš anapus. Lietuviškos „mumijos“, arba kaulų kolekcijos Kelionių po Lietuvą horoskopas. Turizmo naujienos 2023
www.welovelithuania.com (VšĮ We love Lithuania)	15	„Atostogos Lietuvoje“: Marijampolė 10 lankomiausių vietų Marijampolėje Edukacijos ir degustacijos Marijampolėje Marijampolės turizmo sezono naujienos Kur pavalgyti Marijampolėje? Marijampolė: ką įdomaus nuveikti ir pamatyti su vaikais? Ką veikti Marijampolėje? Kur apsistoti Marijampolėje? Marijampolė – Lietuvos jaunimo sostinė 2023 renginiai Muziejai Marijampolėje TOP 10 automobiliu po Marijampolės kraštą

		Marijampolėje sužibo didžiausias kalėdinių eglučių parkas MALONNY'10 Marijampolę dar kartą nuspalvins ryškiausiomis spalvomis Blondinė Marijampolėje, tarp varpų rado Jėzų Marijampolė tapo pirmąja Lietuvos jaunimo sostine: kvies pasileisti plaukus
www.lrytas.lt (Lietuvos rytas)	2	Startuoja romantiškas ruduo: poilsis ir pramogos rudenį Vienos dienos kelionė į Marijampolę: Žygimantas Barysas-Žygis pataria ką aplankyti
www.mmm.lt (Marijampolės regiono naujienų ir žinių portalas)	2	Projekto „Aš tave matau!“ metu sukurtas maršrutas atskleidžia neatrastas Marijampolės spalvas Auksinio rudens pramogos Marijampolėje
www.seimosgidas.lt (Šeimos gidas)	2	Marijampolė 2023: Ką įdomaus nuveikti visai šeimai? Savaitgalį – cukrinis Marijampolės miesto festivalis
www.delfi.lt (Portalas „Delfi“) www.15min.lt (Portalas „15min“) www.tv3.lt (TV3) www.diena.lt (Dienraštis „Diena“) www.aina.lt (Aukštaitijos internetinė naujienų agentūra) www.moteris.lt (Žurnalas „Moteris“) www.moteris.lt (Žurnalas „Moteris“) www.jp.lt (Jūsų Panevėžys)	8	J. Smoriginas rėžė: „Geriau būsiu žvaigžde Marijampolės turguje nei Niujorke“

2023 m. Įstaigai dalyvaujant ir organizuojant buvo sukurtos TV3 televizijoje transliuojamos populiaros laidos apie Marijampolę – „Maisto kelias“ ir „Sveiki atvykę“. Teikiant informaciją prisidėta ir prie LRT laidų „Toliau nuo miesto“ ir „Samčių kovos“ kūrimo. Taip pat Marijampolės televizijos žinių metu pristatyti turizmo sezono Marijampolėje rezultatai.

Dalis Įstaigos renkamos ir kaupiamos informacijos pateikiama visuomenei kasmet kuriamuose maršrutuose. 2023 m. buvo pristatyti, atnaujinti arba pradėti kurti 11 turistinių maršrutų. Atnaujinti leidiniai iš informacinio rinkinio apie Marijampolę: „Šunskai – nuo silkių iki fazanų“, „Pažinimo lobynai“, „Gamtos gaiva“, „Marijampoliečiai žydai miesto įkūrėjai“ lietuvių ir anglų kalbomis. Taip pat atnaujintas maršrutas „Pėsčiomis po Marijampolę“, papildytas maršrutas „Suraskite stebuklingus katinus Marijampolėje!“, atnaujintas Marijampolės miesto žemėlapis su apgyvendinimo įstaigomis leidinys, pradėti „Malonny“ maršruto naujinimo darbai. Jaučiant poreikį išleista nauja skrajutė su populiariausiomis degustacijomis „Marijampolės skoniai“. Iš pagrindų sukurtas naujas interaktyvus maršrutas bei leidinys „Neatrastos Marijampolės spalvos“, jame galima rasti iki šiol į jokių maršrutus neįtrauktus, toliau nuo miesto centro esančius, gatvės meno kūrinius. Taip pat nuspręsta sukurti naują leidinį užsieniečiams anglų kalba „Must-see attractions in Marijampolė“, jis skirtas pritraukti būsimus svečius apsilankyti Marijampolėje, pasakojant apie populiariausias lankytinas vietas, degustacijas, apgyvendinimo bei maitinimo vietas, leidinys pradėtas ruošti spaudai.

2023 m. įvairiomis progomis mieste Įstaiga organizavo 5 nemokamas ekskursijas, 1 žygį bei 1 orientacinį žaidimą:

- Nemokama ekskursija „Vasario 16-osios Lietuva“ (50 asm.);
- Nemokama ekskursija „Valdžios rūmai Marijampolėje“ (42 asm.);
- Nemokama naktinė ekskursija „Išėjusiems negrižti“ (35 asm.);
- Nemokama ekskursija „O kap tę buvo?“ (20 asm.);
- Nemokama ekskursija „Marijonų vienuolyno ir bažnyčios paslaptys“ (45 asm.);
- Orientacinis žaidimas šeimoms (25 asm.);
- Pėsčiųjų žygis-ekskursija (30 asm.);

Organizuojant žygius stengiamasi išlaikyti turistinę tematiką, į maršrutą įtraukiami lankytini objektai, turizmo paslaugos. Kiekvienas žygis ar maršrutas kuriamas kaip atskiras turizmo produktas, kurį galima iš karto pasiūlyti atvykusiam turistui ar savarankiškam pasivaikščiojimui/pasivažinėjimui, ar kelionei su gidu.

Įstaiga glaudžiai bendradarbiauja su savivaldybėje veikiančiais gidais, pasitelkiama jų pagalba tiek kuriant maršrutus, tiek renkant informaciją apie objektus, tiek pristatant Marijampolę renginiuose. 2023 m. Įstaiga, pristatydama Marijampolės turizmo išteklius ir vykdydama rinkodarą, sudalyvavo šiose turizmo parodose bei renginiuose:

- „Adventur 2023“ (Vilnius) – 3 dienų tarptautinė turizmo paroda;
- „Atostogos Lietuvoje“ (Kaunas) – 3 dienų vietinio turizmo paroda;
- „Knygų mugė 2023“ (Vilnius) – 4 dienų renginys, dalyvavimas bendrame LTICA stende;
- „Hanza dienos“ (Kaunas) – 3 dienų renginys, kuriame organizuojama turizmo gatvė;
- „Jūros šventė“ (Klaipėda) – 3 dienų renginys, kuriame organizuojama turizmo gatvė;
- „Lietuvos kemperių klubo suvažiavimas“ (Šunskai) – 2 dienų renginys.

2023 m. Įstaiga išleido (naujus arba atnaujintus) šiuos leidinius:

- „Šunskai – nuo silkių iki fazanų“ (500 vnt.)
- Muziejų maršrutas „Pažinimo lobynai“ (500 vnt.)
- Gamtos objektų maršrutas „Gamtos gaiva“ (300 vnt.)
- Skrajutė pristatanti degustacijas „Marijampolės skoniai“ (800 vnt.)
- „Marijampoliečiai žydai – miesto įkūrėjai“ lietuvių ir anglų kalbomis (500 vnt.)
- Pėsčiųjų maršrutas „Pėsčiomis po Marijampolę“ lietuvių ir anglų kalbomis (2200vnt.).
- Naujas gatvės meno maršrutas „Neatrastos Marijampolės spalvos“ (700 vnt.)
- Stebuklingų katinų maršrutas (skrajutė) (700 vnt.).
- Marijampolės miesto žemėlapis su apgyvendinimo įstaigomis (700 vnt.)

Turizmo srityje 2023 m. buvo įgyvendintas 1 projektas – „Aš Tave Matau!“, dedikuotas Marijampolės – Jaunimo sostinės veikloms ir finansuojamas Lietuvos kultūros tarybos bei Marijampolės savivaldybės lėšomis (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. 2023 m. įgyvendinti projektai

Projektas	Partneriai	Suma, Eur	Rezultatai
„Aš tave matau!“	Marijampolės profesinio rengimo centras Marijampolės moksleivių kūrybos centras	LKT 5000,00 Eur MSA 2200,00 Eur	<ul style="list-style-type: none"> • Sukurtas interaktyvus maršrutas „Neatrastos Marijampolės spalvos“. Maršrutas patalpintas interneto svetainėje www.marijampoletic.lt (papildomai Poezijos parko interaktyviame terminale) • Sumaketuoti ir atspausdinti maršruto „Neatrastos Marijampolės spalvos“ leidiniai.

	VšĮ Visuomenės ir verslo plėtros institutas VšĮ Lispa Asociacija Jaunimo laisvalaikis Marijampolės P.Kriaučiūno viešoji biblioteka	<ul style="list-style-type: none"> • Suorganizuotas žygis-ekskursija pagal „Neatrasos Marijampolės spalvos“ maršrutą. • Sukurtos ir išleistos 3 tinklalaidės apie Marijampolę. • Sukurti 2 Marijampolę reprezentuojantys 360° vaizdo įrašai, kviečiantys pasivaikščioti ir pasižvalgyti po įvairias Marijampolės lankytinas vietas (bus naudojami su specialiais akiniais parodose ir kituose renginiuose).
--	---	--

2023 m. Įstaiga dalyvavo VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ vasarą vykdytoje kampanijoje „Atrask tai, kas sava!“. Marijampolė pasirinkta, kaip etnografinis regiono centras. Pasaulinės turizmo dienos proga miestui pristatėme 3 animuotas papildytas realybės sienas kartu su naudojimosi lentelėmis prie 3 gatvės meno kūrinių miesto centre. Taip pat 2023 m. turizmo sezono aptarimui suorganizavome „Turizmo pusryčius“, jame dalyvavo miestą svečiams pristatantys gidai, muziejų atstovai bei kiti turizmo srities įstaigų darbuotojai.

Įstaigos pasiūlyta idėja įrengti paspirtukų prirakinimo stovus įgyvendinta 2023 m. Marijampolės savivaldybės dalyvaujamojo biudžeto lėšomis. Įrengta 18 paspirtukų prirakinimo vietų mieste.

Bendradarbiavome su įvairiomis nevyriausybinėmis organizacijomis: įsteigėme prizus, teikėme informaciją apie lankytinus objektus jų organizuojamiems renginiams, mūsų įstaigos kanalais viešiname jų organizuojamus renginius.

Prisidėjome prie naujojo interaktyvaus stendo (infoterminalo) Poezijos parke kūrimo. Surinkome visą ten pateiktą informaciją apie apgyvendinimo ir maitinimo įstaigas, lankytinus objektus Marijampolėje, laisvalaikio ir pramogų vietas bei transportą.

Marijampolę taip pat filmavo tokios laidos kaip LRT „Moterų gatvės“, LRT „Pakvaišę dėl ratų“, Lietuvos ryto televizija „Pirmi kartai. 60+“.

2023 m. muziejus ir edukacijų vietas Marijampolėje aplankė 17287 žmonės (įskaitant 2657, apsilankiusius Šunskų fazanyne ir silkių kasykloje).

Įstaiga taip pat bendradarbiauja su kitomis organizacijomis, vykdančiomis įvairius projektus. 2023 m. dalyvauta šiose bendradarbiavimo veiklose:

- Bendradarbiaujant 4 Marijampolės apskrities savivaldybių turizmo centrams (Marijampolė, Vilkaviškis, Šakiai, Kalvarija) dalyvauta parodose „Adventur 2023“ ir „Atostogos Lietuvoje 2023“.

- Bendradarbiauta su įvairiomis nevyriausybinėmis organizacijomis – įsteigti prizai, teikta informacija apie lankytinus objektus jų organizuojamiems renginiams, Įstaigos kanalais viešinta informacija apie jų organizuojamus renginius.

- Bendradarbiaujant su Marijampolės krašto ir Prezidento K.Griniaus muziejumi populiarinama ir pardavinėjama edukacija - degustacija „Arbatėlės Bulotų namuose“, 2023 m. tapusi labiausiai užsakoma degustacija Marijampolėje.

Įstaigos veiklos verslo skatinimo srityje apžvalga

Verslo skatinimo srityje 2023 m. įstaigoje buvo įgyvendinamos šios veiklos:

1. Informacijos apie verslo aplinką, SVV subjektų kūrimąsi ir galimybes Marijampolėje kaupimas, sisteminimas ir teikimas.

2. Konsultacijos potencialiems ir naujai įsisteigusiems verslams, praktinė pagalba, mokymų organizavimas.

3. Dalyvavimas formuojant verslo informacines sistemas.

4. Informacinių leidinių apie verslo aplinką kūrimas, leidyba.

5. Bendradarbiavimas su kitomis paslaugų verslui tinklo įstaigomis, paramą verslui teikiančiomis institucijomis.

6. Projektų rengimas verslų kūrimosi ir plėtros skatinimui, papildomo finansavimo pritraukimas, siekiant, kad kuo daugiau verslo subjektų sustiprėtų pirmaisiais veiklos metais įgytų pakankamai išteklių ir patirties verslui plėtoti.

7. Naujų technologijų ir mokslo naujovių diegimo versle skatinimas, bendradarbiavimas su inovacijų skatinimo agentūromis.

8. Tarpininkavimas pritraukiant Lietuvos ir tarptautinių organizacijų, įmonių, fizinių asmenų fondų ir programų lėšas verslų rėmimui Marijampolės savivaldybėje.

9. Pažangių ekonominių idėjų visuomenėje propagavimas.

10. Pagalba užmezgant kontaktus tarp potencialių verslo partnerių.

11. Konsultavimas ir verslo plėtros bei investicinių projektų rengimas.

12. Mentorių tinklo palaikymas ir plėtojimas, bendradarbiaujant su užsienio partneriais ir nacionalinėmis agentūromis.

13. Tarptautinių ryšių palaikymas, reprezentacinė veikla užsienyje, siekiant padėti kurti kontaktų tinklą Marijampolės verslams.

Įstaiga kartu su VšĮ Inovacijų agentūra atstovais organizavo TechHub praktinius mokymus verslui. Juose dalyvavo 20 įmonių. Mokymai buvo suteikti kaip nereikšminga valstybės pagalba (de minimis), visa iš dalyvių gauta dokumentacija buvo kruopščiai tikrinama ir siunčiama mokymų partneriams.

Organizuoti dar 2 VšĮ Inovacijų agentūra vedami informaciniai renginiai

- „ES finansavimas: investuok į verslo augimą Marijampolėje“ – 30 dalyvių

- „ES finansavimas: investuok į verslo augimą Marijampolės apskrityje“ – 20 dalyvių.

2023 m. rudenį įvairios organizacijos organizavo ne vieną verslo bendruomenei skirtą konferenciją ar forumą. Įstaiga prisidėjo prie šių konferencijų organizavimo arba informacijos sklaidos:

- Regiono plėtros konferencija „SŪDUVA 2033“. Renginio informacija aktyviai ir ne kartą dalintasi Įstaigos el. svetainėje, Facebook paskyroje, siųsti informaciniai laiškai. Atvykusieji iš Marijampolės sudarė nemažą dalyvių dalį konferencijoje, kuri 2023 m. spalio 9 d. vyko Šakiuose.

- „Sūduva 2023: geopolitinių lūžių įtaka regionų ekonomikai“ forumas, kurį organizavo IQ žurnalas ir alfa.lt portalas kartu su Marijampolės televizija. Buvo prisidedama kvietimais dalyvauti, informacine sklaida.

2023 m. Įstaiga prisidėjo organizuojant antrą kartą vykstantį konkursą „Sukurta Marijampolėje“. Tarp konkurso organizatorių – ir Marijampolės savivaldybės administracija bei Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai. Konkurso tikslas – skatinti lietuviškų, aukštos kokybės, galinčių konkuruoti Lietuvos bei užsienio rinkose produktų gamybą bei vartojimą, o kartu ir verslo plėtrą Marijampolėje. Įstaiga viešino konkursą, kreipėsi į įmones su kvietimais dalyvauti, rinko dalyvių paraiškas, jas tikrino, atsakinėjo į visus kilusius klausimus, apibendrinęs surinkta sparaiškas ir jas pristatė komisijai bei organizavo konkurso komisijos posėdį. Iš viso buvo gauta 12 dalyvių paraiškų. Dalyviai vertinti ir nugalėtojai išrinkti suskirsčius įmones pagal dydį į tris grupes: labai mažos įmonės (gautos 7 paraiškos); mažos įmonės (2 paraiškos); vidutinės ir stambios įmonės (3 paraiškos). 4 dalyviai konkurse dalyvavo pakartotinai. Nugalėtojai buvo paskelbti ir apdovanoti oficialioje Verslo dienos minėjimo šventėje. Jau tapo tradicija įteikti ir specialius Marijampolės turizmo ir verslo informacinio centro „SMART Marijampolė“ simpatijų prizus. Jie atiteko šiems konkurso dalyviams:

- UAB „Naturus“ – už Marijampolės regiono išteklių apjungimą ir reprezentaciją pasaulyje (prekinis ženklas Jorùs);

- MB „Modernus verslas“ – už ateities kūrimą Marijampolėje (kompiuterių programavimo ir rinkodaros veiklos);

- „4 sezonai“ – už nuoseklų tikslų siekimą ir kūrybiškumą (liofilizuotų vaisių, uogų, daržovių gamyba).

Trečius metus vykdytas verslumo skatinimo projektas „Šilti linkėjimai iš Marijampolės“, kurio tikslas - paskatinti marijampoliečius bei miesto svečius rinktis Marijampolės gamintojų produktus, populiarinti jų prekinis ženklus Lietuvoje ir už jos ribų. Projekte dalyvavo 8 verslai (2022 m. – 10; 2021 m. – 8).

Įstaigos verslo puslapiu bendruomenę socialiniame tinkle Facebook sudaro beveik 690 narių. Per metus šiame tinkle gautos 2 užklauskos. Per 2023 m. buvo paskelbta beveik 270 pranešimų, kuriuose buvo teikiama aktuali informacija apie verslo aplinkos naujienas, įvairias paslaugas, seminarus, subsidijas, galimybes teikti paraiškas.

Internetinėje svetainėje www.smartmarijampole.lt buvo paskelbta 100 įrašų su verslo (23), turizmo (65) bei Įstaigos bendros veiklos (12) naujienomis. Informacijos sklaidai naudoti ir el. laišakai. Surinkta duomenų bazė su beveik 270 verslo sritimi besidominčių žmonių el. pašto adresais, jais siųsti naujienlaiškiai apie Įstaigos paslaugas, verslo naujienas. Per metus sulaukta 80 el. laiškų su verslo srities užklauskomis, skambučių – 80, ~10 verslų konsultavosi gyvai atėję į Įstaigą. Dažniausiai teirautasi išsamesnės informacijos apie Įstaigos paskelbtus ir organizuotus mokymus, individualių konsultacijų galimybę, paramos verslui priemones, SVV rėmimo programą ir pan. Suteiktos 33 individualios konsultacijos (gyvai ir nuotoliu).

2023 m. pateikta nauja paraiška Lietuva – Lenkija programos lėšomis finansuojamų projektų konkurse. Projektas turėjo būti skirtas verslumo skatinimui ir verslų plėtrai bei bendradarbiavimui, tačiau finansavimas nebuvo gautas.

Pagal 2020 m. pasirašytas jungtinės veiklos sutartis su UAB „Konsultus“ ir VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“ Įstaiga užbaigė 2 projektų įgyvendinimą (žr. 7 lentelę) ir susistemino galutinius rezultatus bei gavo paskutines lėšas išlaidoms, patirtoms šiuose projektuose kompensuoti. Projektai buvo finansuojami Europos socialinio fondo lėšomis ir įgyvendino Marijampolės miesto vietos plėtros strategijos veiksmą „Verslo konsultacijų, mentorystės ir pagalbos verslo pradžiai teikimas jauno verslo subjektams“.

7 lentelė. Informacija apie 2022-2023 m. baigtus įgyvendinti projektus

Projektas	Pareiškėjas	Projekto vertė, Eur	Veiklos ir rezultatai
Visuomenės verslumo ugdymas ir pagalba verslo pradžiai	UAB „Konsultus“	202 966,50	Projekto tikslas: Skatinti gyventojų verslumą ir jauno verslo plėtrą Marijampolėje. Projekto uždaviniai: 1. Skatinti gyventojų verslumą 2. Teikti pagalbą jauno verslo subjektams Projekto veiklos: 1.1. Mokymai verslo pradžios klausimais (dalyviai - 56) 1.2. Gerosios patirties susitikimai (dalyviai - 20) 1.3. Gyventojų informavimas ir konsultavimas, siekiant paskatinti juos pradėti verslą (dalyviai - 20) 2.1. Mokymai jauno verslo subjektams aktualiais klausimais (dalyviai - 20) 2.2. Konsultacijų teikimas jauno verslo subjektams aktualiais klausimais (dalyviai - 15) 2.3. Verslo pradžia reikalingų priemonių suteikimas (dalyviai - 16)
Marijampolės SMART ID:	Viešoji įstaiga „Visuomenės	202 966,50	Projekto tikslas: ugdyti Marijampolės miesto gyventojų verslumo įgūdžius ir suteikti

	ir verslo plėtros institutas”		savarankiškas priemonės verslo vystymui jauno verslo subjektams. Projekto uždaviniai: 1. Teikti pagalbą verslo pradžiai Projekto veiklos: 1.1 Bendrieji asmeninių ir verslumo gebėjimų ugdymo mokymai (dalyviai - 66) 1.2 Verslo pradžios ir plėtros konsultacijos (dalyviai - 20) 1.3 Konferencijos jauno verslo subjektams (Renginiai - 1) 1.4 Verslo pradžia reikalingų priemonių suteikimas (dalyviai - 16)
--	-------------------------------	--	--

2023 m. toliau ypač aktyviai bendradarbiaujama su VšĮ „Inovacijų agentūra“, dalyvaujama jų organizuojamuose renginiuose, kartu buriama verslų bendruomenė, palaikomi ryšiai su verslo mentorais. Su agentūros darbuotojais konsultuojamasi parenkant temas mokymams, ieškant geriausių metodų informacijos teikimui ir konsultavimui, esant poreikiui verslai nukreipiami pasinaudoti įvairiais Inovacijų agentūros sukurtais įrankiais ir paslaugomis. Iš agentūros valdomo Spiečiaus verslai ateina konsultuoti įvairiomis temomis, Įstaigos darbuotojai dalyvauja Spiečiaus bendruomenės susitikimuose, diskusijose.

III SKYRIUS IŠVADOS

Apžvelgus Marijampolės turizmo ir verslo informacinio centro „SMART Marijampolė veiklą“ 2023 m. norisi pastebėti, kad turizmo sektoriuje jaučiamas nusistovėjimas, lyginant su 2022 m. nėra stebimo tokio didelio augimo kaip lyginant su 2021 m. Oficialiosios statistikos duomenimis 2022 m. Marijampolės savivaldybės viešbučiuose nakvojo beveik 21 tūkst. turistų, 2023 m. preliminariaisiais skaičiavimais per 11 šių metų mėnesių jau buvo nakvoję beveik 17 tūkst. turistų, kai tuo tarpu 2021 m. (covid 19 metais) šis skaičius nesiekė nei 7 tūkst. Kita vertus, grįžimo į ankstesnių metų statistikos rodiklius dar reikės palaukti, tuo labiau, kad visame pasaulyje stebimos besikeičiančios keliavimo ir pažinimo tendencijos – kelionės trumpėja, keliaujama mažesnėmis grupėmis, tačiau naudojamos daugiau vietinių paslaugų, dalyvaujama vietos gyvenime, renginiuose ir pan. Šios tendencijos vyrauja ir Marijampolėje – atvykstama vienai dienai ar savaitgaliui, tačiau suplanuojama atvykti ne vieną kartą, vizitai priderinami prie renginių, parodų kalendoriaus, degustacijų organizatorių užimtumo ir pan. Galima ir toliau stebėti apgyvendinimo įstaigų užimtumo augimą, verslo klientų grįžimą, kita vertus, turizmo paslaugų verslai nėra pastovūs, jiems tenka orientotis ir į vietos klientą, dažnai dėl to būna mažiau lankstūs, todėl turizmo paslaugų kokybės gerinimas galėtų būti Įstaigos prioritetas ateityje rengiant projektus ir organizuojant mokymus.

Nors kai kurios rinkodaros priemonės netenka savo efektyvumo (pvz. dalyvavimas parodose Lietuvoje), tačiau internetinė rinkodara pasiteisina pritraukiant turistus. Numatoma stiprinti rinkodarą partnerių interneto platformose, informacijos apie Marijampolę sklaidą televizijose, internete. Dalyvavimas parodose išlieka kaip rinkodaros priemonė, tačiau akcentuojamas bendradarbiavimas teritoriniu arba teminiu principu pristatant bendrus maršrutus ar susijusias paslaugas regione (tuo pagrindu rengiama ir funkcinės zonos strategija). Numatoma stiprinti Marijampolės pristatymą užsienio rinkose, dalyvaujant užsienio turizmo parodose, mezgant ryšius su ambasadamis, konsulatais, turizmo agentūromis.

Marijampolės vizitine kortele išlieka gatvės menas, vis daugiau svečių renkasi jį pamatyti naudojantis gido paslaugomis ar žaidžiant orientacinius žaidimus, todėl 2023 m. praplėstas gatvės

meno žemėlapis, įtraukiant ir mažiau žinomus kūrinius, atliktus vietos bendruomenės ir organizacijų jėgomis ugdymo įstaigų, kitų viešų pastatų ar netgi kalėjimo priegose.

Įstaiga vis daugiau orientuojasi į virtualų Marijampolės pristatymą, internetinę rinkodarą, tačiau nepamirštama ir spausdintinė informacija, kadangi žmonės linkę pasiimti žemėlapių, lankstinukų ir leisti lankyti miestą savarankiškai. Vis dažniau užsukama tokios informacijos kartu su konsultacija gauti Įstaigos patalpose. Įstaigos paruoštą informaciją apie Marijampolės savivaldybės turizmo galimybes ir lankytinus objektus talpiname partnerių svetainėse (Keliauk Lietuvoje, We love Lithuania, Pamatyk Lietuvoje, MMM.lt, Lrytas, kt.), perkame rinkodaros priemones.

2023 m. buvo mažiau intensyvūs verslumo skatinimo srityje – su partneriais įgyvendintų projektų veiklos buvo užbaigtos 2022 m., todėl vyko atsiskaitymai, apžvalgos, finansiniai pervedimai. Renginiai verslumo skatinimui buvo organizuojami daugiausia su partneriais, atvežant aktualią informaciją. Sąlyginai ramesnės veiklos šioje srityje vyravo ir dėl to, kad ankstesniais metais buvo sukurta ir plėtojama daug verslų, jiems buvo suteikta labai daug mokymų ir konsultacijų, todėl verslo bendruomenėje vyko nusistovėjimas, įsitvirtinimas rinkoje. Kai kurie ankstesnių projektų dalyviai sėkmingai integravosi Spiečiaus veiklose, tęsė savo tobulėjimą, augimą. Su VšĮ Inovacijų agentūra Įstaiga kuria tvarų bendradarbiavimą, derina numatomas veiklas, papildo jas.

Įstaigos darbuotojai aktyviai siekė įgyvendinti veiklas – pavišinta apie 700 žinučių turizmo ir apie 290 verslo temomis socialiniuose tinkluose bei Įstaigos svetainėje, parengti ir partnerių svetainėse paskelbti 26 straipsniai, dalyvauta TV laidose, išleisti 2 visiškai nauji leidiniai ir atnaujinti 6 anksčiau išleisti, suorganizuotos 12 ekskursijų ir kitų renginių, sudalyvauta dviejose parodose ir miestų šventėse, prisidėta prie partnerių verslumo skatinimo renginių organizavimo), kitų verslo bendruomenei skirtų įvykių.

2024 m. numatoma toliau įgyvendinti įprastines rinkodaros priemones bei kurti naujas, didžiausią dėmesį skiriant Turizmo funkcinės zonos strategijos kūrimui ir įgyvendinimui, kurti naujas paslaugas ir produktus, rengti Lietuva – Lenkija programos paraiškas su partneriais, aktyviai populiarinant „Bulotų namų“ ir kitų potencialą turinčių paslaugų pasiūlą, kurti bendrus ar prisidėti kuriant Marijampolės krašto ir Prezidento K. Griniaus muziejaus bei kitų kultūros įstaigų produktus, tęsti bendradarbiavimą su VšĮ Inovacijų agentūra, KPPAR Marijampolės filialo atstovais bei kitomis verslo asocijuotomis struktūromis bei burti ir stiprinti Marijampolės smulkaus verslo bendruomenę.

Direktorė

Ieva Vizgirdienė